

Тема 5. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

- 1. Основні етапи розвитку електронного урядування в Україні**
- 2. Концепція розвитку е-урядування в Україні 2017**
- 3. Звіт та рекомендації Світового банку щодо розвитку електронного урядування в Україні**
- 4. Міністерство цифрової трансформації України**

1. Основні етапи розвитку електронного урядування в Україні

Звертаючись до недавнього минулого, насамперед, слід зауважити, що Україна була чи не першою європейською країною, в якій ще на початку 80-х рр. ХХ ст. докладалися зусилля до розробки автоматизованих систем управління [118]. Видатним українським вченим В. М. Глушковым (1923-1982), автором фундаментальних праць в галузі кібернетики, математики та обчислювальної техніки, зокрема було створено концепт проблемно-орієнтованих програмно-технічних комплексів для інформатизації, комп'ютеризації і автоматизації господарської та оборонної діяльності в СРСР.

Саме під його керівництвом було реалізовано теорію автоматизації управлінських рішень та запропоновано програму «Загальнодержавна автоматизована система збору та обробки інформації для обліку, планування та управління народним господарством» (далі – ЗДАС) (Глушков & Валах 1981). Проте, ця ідея у тогочасного державного керівництва в СРСР аж до його розпаду, не знайшла підтримки й не була реалізована, і перш за все, через нерозуміння перспективності й прибутковості проекту ЗДАС, хоча профіт за 15 років у п'ять разів перевищував би витрати на її впровадження. Не знайшла тоді активного втілення зазначена програма і в практиці державного управління, що характеризувалося консерватизмом як сталою тенденцією процесу державотворення радянської держави.

Поза сумнівом, поява комунікативних технологій на початку 90-х років минулого століття сприяла широкій популяризації ідеї електронного урядування, що, відповідно, й пришвидшило втілення її на практиці. Передовсім у системі державного управління, оскільки ЕУ надавало можливість вирішити велику кількість нагальних проблем, зокрема пов'язаних із внутрішньо організаційними процесами в органах влади, забезпеченням контролю за їх діяльністю та побудовою взаємовідносин з громадянами тощо. У західному світі, завдячуючи

прогресу управлінських ідей і технологій, ці технології виконструювалися набагато раніше, аніж в незалежній Україні.

У вітчизняній історії зазначені процеси стали пріоритетними лише з набуттям Україною незалежності, що актуалізувало, хоч (і в уповільнено-шагреневій видозміні) рух до розбудови нової держави, відповідно й нового державного управління. Проте, комунікаційні технології тоді, хоча й у ембріональному вигляді, однак здебільшого почали активно застосовуватись у сфері бізнесу. Від 1998 р. з появою перших правових актів, в яких робилися спроби у напрямку правового унормування технологій інформатизації, водночас було започатковано процес усвідомлення поняття «електронне урядування». Відтак, склалася критична ситуація, яка знайшла вираження у цілій низці нормативно-правових документів Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 р. та серії поправок і доповнень до нього у 2005, 2014, 2015, 2017 роках. Це, власне, свідчить про те, що Закон хоч і встановлював основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів, однак не нівелював певні недоліки української практики у цій сфері, з одного боку, і не актуалізував доцільність використання зарубіжного досвіду, з іншого. Хоча історична ретроспектива, поряд з тим, нам підказує, що цілий ряд національних особливостей ведення діловодства, мови, культури не дозволяють використовувати готові зарубіжні прикладні рішення. До того ж, останнім часом з'являється все більша кількість вітчизняних виробників, які пропонують недорогі і якісні проекти, зокрема, й у сфері комп'ютеризації документообігу.

Усвідомлення науковцями ролі та можливостей електронного урядування у процесі комунікації з суспільством, контроль за владою тощо сприяло появі низки концептуальних підходів. Історія активних пошуків і дискусій в Україні, також і за участі міжнародних партнерів, починаються від 2008 р., коли було започатковано «Дні електронного урядування», що стало основою розвитку окремих наукових напрямів. Зокрема, йдеться про розроблені проекти, а саме: побудови взаємовідносин між владою і громадськістю (Драгомирецька & Брущенко, 2008), сутності електронної демократії (Чукот С. А., 2008),

налагодження механізмів взаємодії уряду з неурядовими громадськими організаціями (Чукот та ін., 2011), теоретико-методологічних, організаційних та інституційних засад впровадження електронного урядування (Чукот & Загвойська, 2011) тощо. Для цього часу притаманним є обговорення організаційно-правових основ електронного урядування, технічних можливостей його запровадження, підготовки фахівців, подолання інформаційної нерівності, низького потенціалу регіонів, необхідності інформаційно-пропагандистської роботи з населенням тощо.

В останні кілька років стали популярними дослідження проблем «цифрового розриву», «цифрової грамотності», важливості електронного урядування як на рівні державного управління (іноді вживано – у публічному управлінні), так і на місцевому рівні. На мікро рівні актуалізуються теми організації «розумних» міст, розробляються нові концепції і стратегії запровадження електронного урядування, активізуються зусилля членів суспільства, окремих спільнот, груп тощо до його запровадження.

На нашу думку, можна виокремити такі окреслені хронологічні фази. **Перший період - 1990-1998** рр., для яких сутнісним було усвідомлення ролі нових технологій, що впливали на внутрішньо-організаційну та зовнішньо-організаційну діяльність будь-якої організації чи установи (бізнес, органи влади всіх рівнів, окремі громадяни). **Другий період: 1999-2006** рр. – вивчення зарубіжного досвіду інформатизації та електронного урядування як в наукових колах, так в практичній сфері; пошук найбільш доцільних моделей електронного суспільного устрою та спроба перенесення її у вітчизняну реальність; проведення загальної інформатизації.

Для **третього** періоду - **2007-2010** рр. були притаманні активні дискусії як науковців, так і практиків навколо питань: інформатизації; інформаційної нерівності та можливостей її подолання; не співрозмірності резервів регіонів та центральних органів влади; доцільних вітчизняних моделей електронної взаємодії між органами влади. На цьому історичному етапі була реалізована велика кількість проектів, спрямованих на побудову електронної взаємодії між областями та регіонами. Йдеться про гармонізацію організаційних структур та

розробку необхідного нормативно-правового забезпечення. Широко проводилися «Дні електронного урядування», що охоплювали велику кількість політиків, практиків, науковців, із активним запрошенням послів, і що важливо, тих країн, які мали успішний досвід розвитку електронного урядування (Норвегії, Естонії, Малайзії та ін.), представництва ООН в Україні, керівників міністерств, проектів, міжнародних фондів зацікавлених у впровадженні електронного урядування в Україні.

Серед позитивних моментів цього періоду виокремлюється й створення нової спеціальності «Електронне урядування» напряму підготовки «Державне управління» в 2009 році в Національній академії державного управління при Президентові України. Дослідивши зарубіжний досвід впровадження магістерських програм з електронного урядування, автори цього посібника (Чукот С., Загвойська О.), розробили освітньо-кваліфікаційну характеристику та освітньо-професійну програму підготовки магістрів з електронного урядування. У 2010 році у Класифікаторі професій ДК 003:2010, який набрав чинності з 1 листопада 2010 р., було запроваджено кваліфікацію «керівник організаційних систем електронного урядування» (код 1229.7). Було започатковано видання міжнародного наукового журналу «Електронне урядування», в якому упродовж кількох випусків науковцями та практиками висвітлювалися найактуальніші питання електронного урядування.

Саме цей етап суспільного розвитку/діяльності є найбільш активним і успішним. Без перебільшення він став «проривом» у свідомості не лише пересічних громадян, а, насамперед, державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, які зрозуміли всю важливість та переваги від запровадження електронного урядування в усіх сферах суспільного життя. Зокрема, за активної участі громадськості та підтримки з боку державних службовців та представників бізнесу запроваджуються різноманітні пілотні проекти. Один з них – «Школа електронного урядування», який було розроблено та впроваджено в діяльності органів державної влади Нововоронцовського району Херсонської області. У його реалізації брали участь органи державної влади та місцевого самоврядування, освітяни,

учні, підприємства всіх форм власності, громадські організації, місцеві мешканці.

Аналіз перебігу подій третього періоду, приводить до висновку, що якби органи публічного управління та державної влади в Україні свого часу проявили більшу ініціативність, обізнаність та далекоглядність, то на сьогодні Україні не довелося б повертатися до пошуку шляхів вирішення проблем і подолання викликів десятирічної давнини.

Четвертий етап – 2011-2013 рр. демонструє популярність наукових досліджень, публікацій та захопленість технологічними і організаційно-правовими процесами електронного урядування, проте здебільшого відбувалося це не систематично, не застосовувався комплексний підхід до розвитку різноманітних складових та технологій електронного урядування. Визначальне значення цього періоду полягає в розробці та затвердженні розпорядженням Кабінету Міністрів України “Концепції розвитку електронного урядування” в 2010 році, в якій вперше в нормативно-правовому полі нашої країни було використано термін “електронне урядування”.

П’ятий етап – 2014-2018 рр., номінований умовно як «нова хвиля» зацікавленості проблемами електронного урядування. Особливе місце у цих хронологічних межах посідає підготовка фахових, сучасних державних службовців в межах освітньо-професійних програм «Електронне урядування» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Публічне управління та адміністрування» (з 2015 р.).

Важливе значення набула розробка проектів стандартів вищої освіти зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування» підкомісією 281 «Публічне управління та адміністрування» Науково-методичної ради МОН України (2016-2019 рр.), де знання електронного урядування та вміння використовувати різноманітні технології ЕУ й інструменти електронної демократії є обов’язковими для сучасних фахівців з публічного управління та адміністрування. 29 жовтня 2018 р. МОН України затвердило наказом №1172 стандарт вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» галузі

знань 28 «Публічне управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти .

Наразі триває **шостий** етап, який розпочався з **2019** року, для якого показовим було формування теоретичної моделі електронного урядування, яка має бути побудована на міжгалузевій дискусії. Насамперед, це зумовлено розвитком розумних міст та застосуванням різноманітних технологій, зокрема технологій Інтернет-речей в діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, використанням штучного інтелекту та великих даних при прийнятті управлінських рішень. Значний вплив мають процеси цифрової трансформації публічного управління, які відбуваються у рамках стратегії соціально-економічного розвитку Європейського Союзу, зокрема ініціативи «Цифровий порядок денний для Європи» (Digital Agenda For Europe).

2. Концепція розвитку е-урядування в Україні 2017

Для розвитку електронного урядування в Україні мали важливе значення Концепції розвитку електронного урядування в Україні, перша у 2010 році [101], потім після втрати її чинності була затверджена друга Концепція у 2017 році - Концепція розвитку електронного урядування в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р [100].

Визначення “електронне урядування - форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян” [100] є ідентичним до визначення електронного урядування в Концепції 2010 року.

Потреба в затвердженні Концепції полягала у вирішенні питань, пов'язаних зі “значним відставанням України від світових темпів розвитку електронного урядування та необхідністю удосконалення державної політики у даній сфері, спрямованої на розв'язання таких першочергових проблем, як:

- недостатній рівень єдиної координації, контролю та взаємодії замовників завдань і проектів у сфері інформатизації та розвитку електронного урядування;
- економічна криза, що призвела до зменшення обсягу фінансування завдань та проектів у сфері розвитку електронного урядування;
- низька якість, ефективність та результативність реалізації проектів і завдань у зазначеній сфері;
- несформованість та недосконалість нормативно-правової бази, що регулює сферу розвитку електронного урядування;
- низька якість управління розробленням, впровадженням, підтримкою функціонування та розвитком інформаційно-телекомунікаційних систем (бази даних, реєстри тощо) та ресурсів (центри обробки даних, телекомунікаційні мережі тощо) органів влади;
- несформованість базової інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури електронного урядування як техніко-технологічної основи для реалізації всіх проектів і завдань у зазначеній сфері;
- відсутність автоматизованого обміну даними та інтероперабельності між інформаційно-телекомунікаційними системами органів влади;
- недостатній рівень інформаційної безпеки та захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах органів влади;
- низькі темпи запровадження електронних форм взаємодії між органами влади і фізичними та юридичними особами, зокрема надання електронних послуг та доступу до відкритих даних;
- нерегульованість питання електронної ідентифікації та автентифікації фізичних та юридичних осіб під час взаємодії з органами влади;
- низькі темпи розвитку внутрішніх систем електронного документообігу та сучасних інформаційно-аналітичних інструментів підтримки прийняття управлінських рішень;
- недостатній рівень готовності державних службовців та працівників органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб до запровадження і використання інструментів електронного урядування;

- цифрова нерівність у використанні інформаційно-комунікаційних технологій між органами влади на центральному та місцевому рівні;
- недостатній рівень участі громадян та контролю у зазначеній сфері [100].

Саме низкою окреслених вище проблем зумовлена мета цієї Концепції, яка полягає у визначенні напрямів, механізмів і строків формування ефективної системи електронного урядування в Україні для задоволення інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб, вдосконалення системи державного управління, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання соціально-економічного розвитку країни.

Хоча реалізація Концепції була передбачена на період до 2020 року, однак наразі станом на червень 2022 року ця концепція є чинною. Концепція покликана підтримати координацію та співпрацю органів державної влади та органів місцевого самоврядування для досягнення необхідного рівня ефективності та результативності розвитку електронного урядування, просування ідеї реформування державного управління та децентралізації на базі широкого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в усій країні, а також сприяти реалізації першочергових пріоритетів, визначених Стратегією сталого розвитку “Україна-2020” [100].

Реалізація Концепції здійснюється за такими основними принципами:

- цифровий за замовчуванням - забезпечення будь-якої діяльності органів влади (у тому числі надання публічних послуг, забезпечення міжвідомчої взаємодії, взаємодії з фізичними та юридичними особами, інформаційно-аналітичної діяльності) передбачає електронну форму реалізації як пріоритетну, а планування та реалізацію будь-якої реформи, проекту чи завдання - із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій;
- одноразове введення інформації - реалізація підходу, за якого фізичні та юридичні особи лише один раз подають інформацію до органів влади, а у подальшому ця інформація повторно

використовується органами влади для надання публічних послуг та виконання інших владних повноважень з дотриманням вимог захисту інформації та персональних даних;

- сумісність за замовчуванням - здійснення проектування та функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем в органах влади відповідно до єдиних відкритих вимог та стандартів для забезпечення їх подальшої сумісності та електронної взаємодії та повторного використання;
- доступність та залучення громадян;
- відкритість та прозорість;
- довіра та безпека [100].

Для досягнення мети Концепції передбачалося забезпечити виконання комплексних заходів за такими напрямками:

- модернізація публічних послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
- модернізація державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
- управління розвитком електронного урядування [100].

3. Звіт та рекомендації Світового банку щодо розвитку електронного урядування в Україні

В червні 2018 року Світовий банк провів дослідження рівня розвитку електронного урядування в Україні [73]. У звіті було відзначено, що первинний огляд стану реформ показав наявність **фрагментарності** у здійсненні реформи електронного урядування на рівні центрального уряду.

Основні ініціативи, включені в порядок денний електронного урядування, організовані навколо:

- (A) регуляторного забезпечення та інституційної структури,
- (B) сумісність та реєстри,
- (C) електронні послуги,

(D) відкриті дані та прозорість,

(E) потенціал, цифрова грамотність та комунікація.

Одна із ключових в Україні ініціатив щодо просування реформ електронного урядування пов'язана з поточною реалізацією сумісності - платформа «Трембіта» (на базі естонської X-road).

Для оцінки електронної трансформації управління в цьому звіті була представлена комплексна методологія.

Концептуально він базується на трьох основних стовпах – дванадцяти принципах Набору інструментів цифрового уряду ОЕСР [55], Звіту про цифровий розвиток 2016 (WDR 2016), про цифрові переваги та пріоритети реформ інституційного управління з навчання.

Ця оцінка відображає прогрес і стан у порівнянні з різними контрольними показниками електронного урядування, які згруповано в 18 вимірах і поширено на 5 областей. Прогрес оцінюється на основі фактичного стану, тоді як форсайт оцінює поточні напрями та плани, оформлені нормативними актами та стратегічні плани.

Оцінка в Україні стала першою спробою об'єднати технічну перспективу цифровізації з вирішенням проблеми агентства (Державного агентства з питань розвитку електронного урядування в Україні 2014-2019 рр.), що лежить в основі сутності управління.

Оцінка, яка проводилася через огляд політики та нормативно-правової бази, інтерв'ю та структуровані опитування ключових зацікавлених сторін, виявила закономірність *диспропорційного* розвитку системи.

У деяких сферах Україна показала хороші результати - засоби кібербезпеки, доступ до ресурсів ІКТ, доступ і підключення, стратегічні документи та нормативна база, водночас як інші сфери, знаходилися на початковій стадії або не мали чіткого прогнозування.

Були виявлені *вразливі місця електронного урядування* в Україні:

- Центри обробки даних,

- аналіз даних,
- безперервність бізнесу,
- закупівлі ІКТ,
- ідентифікація громадян,
- розподіл ролей зацікавлених сторін,
- а також спільні платформи та послуги [73].

Для усунення вразливостей Україні необхідно ініціювати низку важливих кроків:

- 1) розпочати процес створення консолідованих центрів обробки даних у державному секторі;
- 2) створити підрозділ або орган, відповідальний за управління даними в державному секторі як важливий крок до розробки політики на основі фактів;
- 3) запровадити центр відновлення даних;
- 4) створити підрозділ відповідальний за політику закупівель ІКТ на рівні центрального уряду;
- 5) заповнити реєстри єдиної демографічної бази;
- 6) чітко розмежувати ролі щодо формування та реалізації політики електронного урядування як прийняття підходу до впровадження спільних сервісів і платформ [73].

Оцінка (eGGO) має допомогти інформувати та адаптувати майбутні зусилля щодо реформування використання ІКТ та електронних державних інструментів для:

- цифровізації державних реєстрів і баз даних;
- покращення інформаційних потоків між агенціями;
- впровадження спільних та галузевих електронних сервісів;
- консолідації центрів обробки даних і зручний інтерфейс з громадянами, бізнесом та місцевими урядами [73].

Виявлені проблеми, які потребують вирішення:

- Урядові установи працюють не по суті, не співпрацюють, приховуючи дані замість спільного використання, не створюють резервні системи, не використовують спільні програми та інфраструктури.

- Більшість адміністративних органів утримують власний штат ІКТ і мають не оптимальну технологічну інфраструктуру, що призводить до дублювання функцій і неефективності.
- Регіональні та місцеві органи влади страждають від дефіциту потенціалу ІКТ, а національні агенції – не мають достатніх ресурсів для їх підтримки.
- Додаткові проблеми з впровадженням, виявлені командою Світового банку, вказують на те, що немає чіткого рішення визначення та розмежування ролей, пов'язаних із впровадженням інформаційної бази та її життєвим циклом (проекування інформаційних систем та їх розробка, випробування, розміщення у виробництві, технічній експлуатації та технічному обслуговуванні, надання послуг, забезпечення якості, моніторинг та оцінка).
- Бізнес-модель та фінансова стійкість впроваджених рішень, як правило, вирішуються на тимчасовій основі та відсутній єдиний підхід; механізми фінансового управління не визначені належним чином [73].

За результатами проведеного дослідження стану розвитку електронного урядування в Україні, були надані наступні рекомендації:

Впровадження має керуватися **принципами**, викладеними в Плані дій з електронного урядування ЄС:

- цифровий за замовчуванням;
- транскордонний за замовчуванням;
- принцип одноразового введення інформації на рівні ЄС;
- сумісність за замовчуванням;
- відкритість і прозорість;
- інклюзивність і доступність;
- надійність і безпека.

ІТ-проекти та програми проектування та управління потенціалом державного сектору мають бути консолідовані. Необхідно покращити контроль якості запроваджених ІТ-рішень.

Для забезпечення розробки всіх систем слід дотримуватися однакових правил, практик і процедур, має бути прийнятна якість, документація та плани стійкості.

Розгортання спільних послуг має охоплюватися ключовими керівними принципами е-урядування.

Реформа електронного урядування має сприяти систематизації проектів та програм управління, пов'язаних з іт-розробкою, впровадженням та обслуговуванням від міністерств, підпорядкованих відомств, регіональних та місцевих органів влади до кваліфікованого центрального підрозділу або мережі підрозділів.

Органи державної влади мають займатися лише стратегічним плануванням використання сучасних технологій та діджиталізацією (секторальною електронною трансформацією), а також участю на етапі розробки концепції ІТ-проектів та рішень, а також використанням реалізованих рішень.

Державне агентство з розвитку електронного урядування (надалі Держагентство) мало розглянути питання про звуження сфери своєї діяльності та обов'язків, щоб стати більш спеціалізованим на наданні державних послуг та своїй виконавчій управлінській діяльності. Слід вирішити, що можна зробити в самому органі влади, а що можна делегувати або передати який функціонал на аутсорсинг.

Агенти з трансформації електронного уряду (особи або підрозділи) повинні бути стратегічно створені в суб'єктах державного сектору для забезпечення належного здійснення діяльності в рамках плану розвитку електронного уряду.

Особа, відповідальна за секторальну електронну трансформацію, не повинна мати ранг нижче заступника міністра (державного секретаря).

Слід розуміти, що такі особи або підрозділи відповідають за консультування з питань реалізації політики електронного урядування і не повинні розміщуватися в оперативних підрозділах, таких як ІТ-відділи (або підрозділи, відповідальні за обслуговування ІТ-обладнання в

міністерствах або агентствах). Вони повинні бути агентами змін в секторі і тісно працювати з Держагенством.

Потрібне чітке розмежування інституційних мандатів, пов'язаних з ІТ-циклом (проектування та розробка, тестування, розміщення у виробництві, технічна експлуатація та технічне обслуговування, надання послуг, забезпечення якості, моніторинг та оцінка).

Відділ впровадження реформ при прем'єр-міністрі має контролювати та оцінювати хід впровадження реформ за допомогою системи показників на основі KPI та сприяти впровадженню реформ.

Експерти Світового банку у своєму звіті відзначили, що Україна була однією з країн, де на старті спостерігалось прискорене зростання проникнення Інтернету. Так, у 2011 році Україна увійшла до 10 країн Європи з найвищим рейтингом кількості користувачів Інтернету, приблизно 34 відсотки її населення або понад 15 мільйонів користувачів. Однак, станом на 2018 р. Україна відставала за рівнем доступу до Інтернет в порівнянні з регіональними аналогами.

За даними Міжнародного Телекомунікаційного союзу (ITU), прогрес України у подоланні цифрового розриву у доступі до Інтернету був повільним, показавши рівень проникнення 41% у 2013 році, 43% у 2014 році та 49% до 2015 р.

За різними даними, з 2016 по 2017 рр. доступ до Інтернету в Україні був переважно міським і коливався між 52 і 63 відсотками.

Індекс інклюзивного Інтернету за 2018 рік (проведений The Economist Intelligence Unit на замовлення Facebook) показав, що лише близько 55% з українських домогосподарств мали доступ до Інтернет.

За даними DIGITAL 2022: Ukraine [32] у січні 2022 року в Україні було **31,10** мільйона користувачів Інтернету. На початку 2022 року рівень проникнення Інтернету в Україні становив **71,8%** від загальної кількості населення. Аналіз Kerios показує, що кількість користувачів Інтернету в Україні зросла на 526 тисяч (+1,7 відсотка) з 2021 по 2022 рік. Для перспективи, ці дані користувачів показують, що 12,23 мільйона людей в Україні не користувалися Інтернетом на початку 2022 року, тобто 28,2

відсотка населення залишалися офлайн на початку року. Однак проблеми, пов'язані з COVID-19, продовжують впливати на дослідження поширення Інтернету, тому фактична кількість користувачів Інтернету може бути вищою, ніж припускають ці опубліковані цифри.

4. Міністерство цифрової трансформації України

Міністерство цифрової трансформації України [107] було створено у вересні 2019 році на заміну ліквідованому Державному агентству України з питань розвитку електронного урядування.

Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

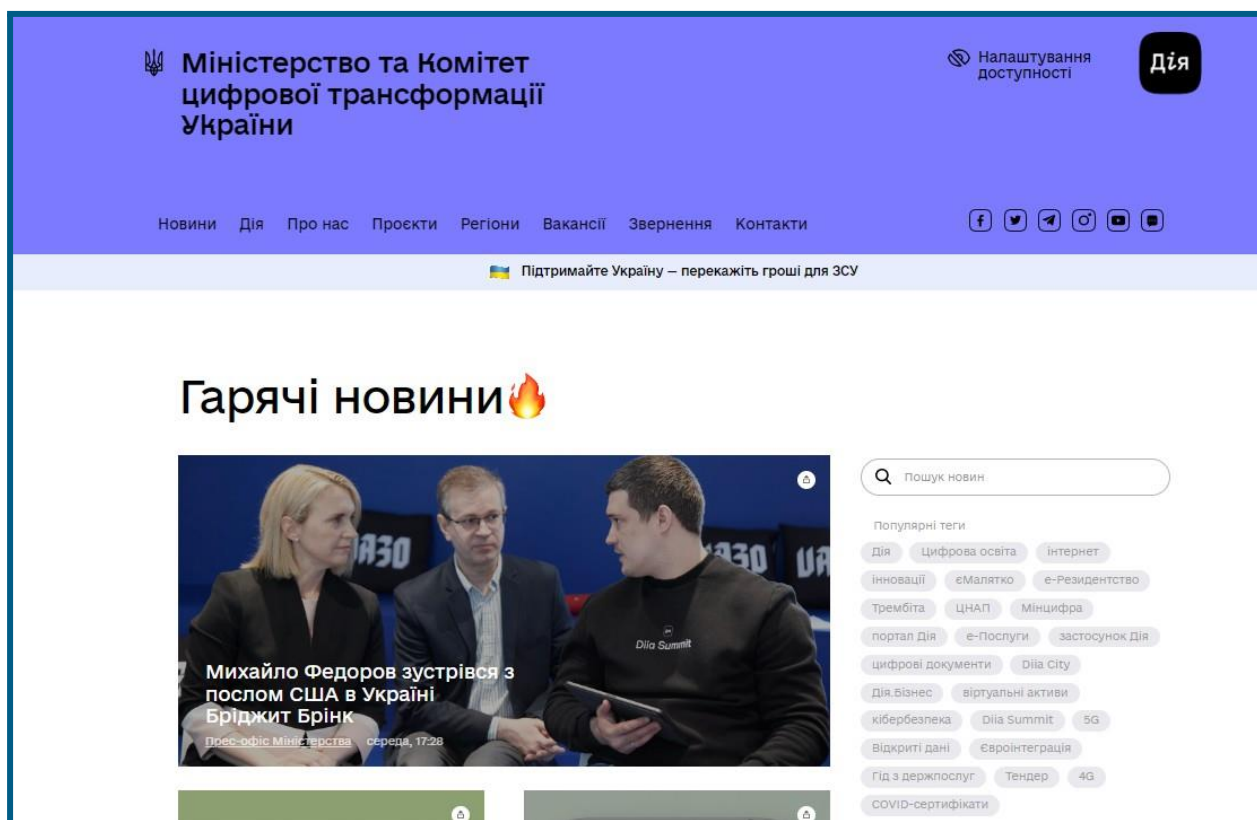

Рис. 3.4.1. Веб-сайт Міністерства та Комітету цифрової трансформації України

Мінцифри є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики:

- у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій та технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; у сфері впровадження електронного документообігу;
- у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян;
- у сферах відкритих даних, публічних електронних реєстрів, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу;
- у сфері надання електронних та адміністративних послуг;
- у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації;
- у сфері розвитку ІТ-індустрії;
- у сфері розвитку та функціонування правового режиму Дія Сіті.
- Мінцифри також забезпечує виконання функцій центрального засвідчувального органу [107].

Відповідно до положення **основними завданнями** Мінцифри є формування та реалізація державної політики:

- у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій та технологій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства;
- у сфері впровадження електронного документообігу;
- у сфері розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян;
- у сферах відкритих даних, публічних електронних реєстрів, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу;
- у сфері надання електронних та адміністративних послуг;
- у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації та інвестицій в ІТ-індустрію;
- у сфері розвитку ІТ-індустрії;
- у сфері розвитку та функціонування правового режиму Дія Сіті [107].

Надзвичайно багато **повноважень** відповідно до свого положення має Мінцифри [107], а саме:

1) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та в установленому порядку вносить їх Кабінетові Міністрів України;

2) розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції;

3) здійснює заходи щодо створення та забезпечення функціонування:

- системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів;
- системи електронної взаємодії органів виконавчої влади;
- інтегрованої системи електронної ідентифікації;
- єдиного державного веб-порталу відкритих даних;
- національного реєстру електронних інформаційних ресурсів;
- єдиного державного веб-порталу електронних послуг;
- Національної веб-платформи центрів надання адміністративних послуг;
- онлайн-платформи взаємодії органів виконавчої влади з громадянами та інститутами громадянського суспільства;
- державної платформи стану розвитку широкопasmового доступу до Інтернету (broadband.gov.ua);
- державного веб-порталу спеціального правового режиму для ІТ-індустрії Дія Сіті (city.dii.gov.ua), реєстру Дія Сіті;
- єдиного державного веб-порталу цифрової освіти;
- Єдиного державного вебпорталу для збору пожертв на підтримку України "United24";

1) розробляє нормативно-технічну документацію щодо цифрових трансформацій;

2) виконує функції генерального державного замовника Національної програми інформатизації та інших державних програм цифровізації, зокрема:

здійснює моніторинг у сфері інформатизації; погоджує та координує галузеві, регіональні програми та проекти інформатизації, програми та проекти інформатизації органів місцевого самоврядування і вносить подання Кабінетові Міністрів України щодо зупинення виконання таких програм та проектів;

забезпечує: методологічну, нормативно-правову, інформаційну та організаційну підтримку процесів формування і виконання Національної програми інформатизації; проведення експертизи Національної програми інформатизації та окремих її завдань (проектів);

3) проводить цифрову експертизу та готує відповідні висновки до проектів відповідних актів Кабінету Міністрів України, міністерств та інших органів виконавчої влади;

4) проводить погодження в порядку, встановленому законодавством, призначення керівника з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій або цифровізації органу виконавчої влади;

5) розробляє пропозиції щодо визначення основних напрямів розвитку системи надання електронних та адміністративних послуг, здійснює заходи з її реформування;

6) формує та веде Реєстр адміністративних послуг;

9-1) сприяє розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг, формує пропозиції щодо надання державної підтримки (у тому числі фінансової) такому розвитку;

9-2) приймає рішення про набуття статусу резидента Дія Сіті, про залишення заяви про набуття статусу резидента Дія Сіті без розгляду, про відмову в набутті статусу резидента Дія Сіті, про втрату статусу резидента Дія Сіті в порядку, передбаченому Законом України "Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні", а також вживає

заходів щодо забезпечення внесення відповідних записів до реєстру Дія Сіті;

9-3) вживає організаційних заходів щодо забезпечення функціонування реєстру Дія Сіті та є його держателем;

9-4) здійснює заходи із створення, доопрацювання та супроводження програмного забезпечення реєстру Дія Сіті, відповідає за його технічне і технологічне забезпечення, збереження та захист інформації, що міститься в реєстрі Дія Сіті, або делегує передбачені цим підпунктом повноваження державному унітарному підприємству, що належить до сфери його управління;

9-5) здійснює в порядку та межах, що визначені Законом України “Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні”, контроль за відповідністю заявників та резидентів Дія Сіті вимогам, визначеним статтею 5 зазначеного Закону;

9-6) здійснює розгляд звітів про відповідність, незалежних висновків та іншої інформації про резидентів Дія Сіті на предмет наявності ознак, що можуть бути підставою для прийняття рішення про втрату статусу резидента Дія Сіті;

9-7) здійснює визначені законом повноваження у сфері публічних електронних реєстрів, а саме:

- організовує розроблення державних цільових програм з розвитку інтеграції та інтероперабельності системи публічних електронних реєстрів;
- забезпечує впровадження необхідної технологічної інфраструктури для організації взаємодії інтегрованих інформаційних систем та/або інформаційних систем операторів та спільного використання користувачами реєстрової інформації;
- виступає державним замовником розроблення і забезпечує виконання державних цільових програм з розвитку публічних електронних реєстрів;
- виступає замовником послуг з виконання робіт з національної стандартизації за рахунок коштів державного бюджету у сфері технічної та інформаційної взаємодії публічних електронних

реєстрів, створення та функціонування Реєстру публічних електронних реєстрів;

- забезпечує створення, модернізацію, функціонування та доступ до Реєстру публічних електронних реєстрів, є його держателем;
- забезпечує створення та впровадження системи електронної взаємодії електронних ресурсів;

7) координує діяльність органів, що утворили центри надання адміністративних послуг, з питань підвищення рівня якості надання електронних та адміністративних послуг, розвитку електронної інформаційної взаємодії таких центрів із суб'єктами надання адміністративних послуг, розширення функцій центрів та переліку послуг, які надаються через них;

8) здійснює моніторинг якості надання електронних та адміністративних послуг, широкосмугового доступу до Інтернету, відкритих даних;

11-1) сприяє розвитку та доступності послуг широкосмугового доступу до Інтернету, формує пропозиції щодо надання державної підтримки, у тому числі фінансової, такому розвитку;

11-2) проводить засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Дія), опитування щодо ініціатив, спрямованих на вирішення питань державного управління у різних сферах суспільного життя;

11-3) забезпечує збір, обробку та облік інформаційних повідомлень про пошкоджене та знищене нерухоме майно (квартири, інші житлові приміщення в будівлі, приватні житлові будинки, садові та дачні будинки) внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Дія);

11-4) забезпечує обробку та оприлюднення інформації про використання коштів, що надходять на офіційні рахунки для пожертв на підтримку України "United24";

9) координує діяльність міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих держадміністрацій, а також державних підприємств, установ, організацій та державних господарських об'єднань, навчальних закладів з питань, що належать до компетенції Мінцифри, надає їм необхідну методичну допомогу [107].